

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

જાહેર શિક્ષણના નાયબ નિયામક

અને જિલ્લા ભરતી સત્તામંડળ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

શેખ મૌલા અને અન્ય

નવેમ્બર ૨૨, ૨૦૦૬

[અરિજીત પાસાયત અને લોકેશ્વર સિંહ પંતા, ન્યાયમૂર્તિઓ]

સેવા કાયદો:

પ્રાથમિક શાળાના શિક્ષકની નિમણૂક - સામાવાળા નં. ૧ જરૂરી લાયકાત ધરાવતા હતા કે કેમ તે અંગેનો વિવાદ - નીચલી અદાલતોએ સરકારી હુકમના સંદર્ભમાં ઠેરવ્યું કે તે દર્શાવે છે કે સામાવાળા નં. ૧ સમકક્ષ લાયકાત ધરાવતા હતા - તેની ઔચિત્યતા - ઠેરવવામાં આવ્યું કે, અયોગ્ય છે કારણ કે

સરકારી હુકમમાં આવો કોઈ સંકેત નથી – વિવાદના સ્વરૂપને સમજ્યા વિના નીચલી અદાલતોએ અનુમાનિત નિષ્કર્ષ કાઢવામાં ભૂલ કરી.

સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા હિન્દી વિષયમાં પ્રાથમિક શાળાના શિક્ષક તરીકે નિમણૂક માટે અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી. સામાવાળા નં. ૧ જરૂરી લાયકાત ધરાવતા ન હોવાના કારણસર અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. અપીલકર્તાઓના જણાવ્યા અનુસાર, સામાવાળા નં. ૧ પાસે ટીસીએચની જરૂરી લાયકાત કે તેની સમકક્ષ કોઈ લાયકાત નહોતી અને તેમણે માત્ર શિક્ષક તાલીમ પ્રમાણપત્ર (ટીટીસી) ને સમકક્ષ પરીક્ષા પાસ કરી હતી. જોકે, ટ્રિબ્યુનલ તેમજ હાઈકોર્ટે ઠેરવ્યું કે તારીખ ૨૪/૨૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૪ ના સરકારી હુકમના સામાન્ય વાંચન પરથી જણાય છે કે સામાવાળા નં. ૧ જરૂરી લાયકાત ધરાવતા હતા કારણ કે તેઓ જે લાયકાત ધરાવતા હતા તે ટીસીએચને સમકક્ષ હતી. આથી આ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી.

અપીલ મંજૂર કરતાં, કોર્ટે ઠેરવેલ કે

ઠેરવ્યું: વિવાદનો મુખ્ય વિષય શું હતો તે અંગે ટ્રિબ્યુનલ ખરેખર મૂંઝવણમાં હતું, જે તેના અવલોકનો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે. હાઈકોર્ટે એવા આધાર પર કાર્યવાહી કરી જાણે કે તારીખ ૨૪/૨૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૪ ના સરકારી હુકમથી સ્થિતિ સ્પષ્ટ થઈ ગઈ હતી કે સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા ધરાવવામાં આવતી લાયકાત ટીસીએચને સમકક્ષ હતી. વાસ્તવમાં આવો કોઈ સંકેત નથી. કોઈ ચોક્કસ લાયકાત અન્ય લાયકાતને સમકક્ષ છે કે નહીં તે વિશેષ રૂપે

દર્શાવવું પડે. તેમ કરવામાં આવ્યું નથી. અનુમાનિત નિષ્કર્ષ, તે પણ વિવાદના સ્વરૂપને સમજ્યા વિના કાઢવામાં આવેલ હોય, તે ટ્રિબ્યુનલ અને હાઈકોર્ટના નિર્ણયોને ક્ષતિગ્રસ્ત બનાવે છે. તદનુસાર તે રદબાતલ કરવામાં આવે છે.

દીવાની અપીલ અધિકારક્ષેત્ર : સિવિલ અપીલ નં. ૫૧૫૨/૨૦૦૬

બેંગલોર ખાતેની કર્ણાટક હાઈકોર્ટના ડબલ્યુ.પી. નં. ૨૭૬૮/૨૦૦૩ (એસ-કેએટી) માં તારીખ ૧૬-૩-૨૦૦૪ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે.

અપીલકર્તાઓ તરફથી સંજય આર. હેગડે.

સામાવાળા(ઓ) તરફથી એસ. નંદા કુમાર, એ. શાંતા કુમાર, મયિલ સામી, કુ.

રેણુકા દેવી અને વી.એન. રઘુપતિ.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ અરિજીત પાસાયત દ્વારા આપવામાં આવેલ.

ન્યાયમૂર્તિ અરિજીત પાસાયત: રજા મંજૂર કરવામાં આવે છે.

આ અપીલમાં કર્ણાટક હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રિટ પિટિશનને ફગાવી દેતા પસાર કરાયેલા હુકમને પડકારવામાં આવ્યો છે. હાઈકોર્ટ સમક્ષ કર્ણાટક એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ (ટૂંકમાં 'ટ્રિબ્યુનલ') દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમને પડકારવામાં આવ્યો હતો.

ટૂંકમાં પૃષ્ઠભૂમિની હકીકતો નીચે મુજબ છે:-

સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા ધ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ્સ એક્ટ, ૧૯૮૫ (ટૂંકમાં 'ધ એક્ટ') ની કલમ ૧૯ હેઠળ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલકર્તાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી પસંદગી રદ કરવા અને કેટેગરી ૨બી (અનામત વર્ગ) હેઠળ પસંદગી માટે તેમનું નામ સમાવવા તથા હિન્દી વિષયમાં પ્રાથમિક શાળાના શિક્ષક તરીકે નિમણૂકનો હુકમ જારી કરવા માટે નિર્દેશ આપવાની અરજ કરતી અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી. અહીં ઉપસ્થિત અરજદાર-સામાવાળા નં. ૧ એ બેંગ્લોર ગ્રામીણ જિલ્લામાં પ્રાથમિક શાળાના મદદનીશ શિક્ષક (હિન્દી) તરીકે નિમણૂક માટે અરજી કરી હતી. તેઓ જરૂરી લાયકાત ધરાવતા ન હોવાના કારણસર તે અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. એ બાબત દર્શાવવામાં આવી હતી કે તારીખ ૮.૯.૨૦૦૧ ના જાહેરનામા નં. સી૧.પ્રા.શા.શિ.ને/૦૧/૨૦૦૧-૦૨ માં દર્શાવેલ જરૂરી લાયકાતો નીચે મુજબ છે:

“૧. પી.યુ.સી. અને ટી.સી.એચ. અથવા સમકક્ષ પરીક્ષાઓ પાસ કરેલ હોવી જોઈએ * પરંતુ જે ઉમેદવારોએ ૧૯૮૯ પહેલાં ટી.સી.એચ. કોર્સમાં પ્રવેશ મેળવ્યો હોય તેઓ જો એસ.એસ.એલ.સી. અને ટી.સી.એચ. અથવા સમકક્ષ પરીક્ષા પાસ કરી હોય તો પાત્ર ગણાશે”.

અપીલકર્તાઓના જણાવ્યા અનુસાર, સામાવાળા નં. ૧ પાસે ટી.સી.એચ. ની લાયકાત નહોતી. તેમણે શિક્ષક તાલીમ પ્રમાણપત્ર (ટીટીસી) ને સમકક્ષ હોય તેવી પરીક્ષા પાસ કરી હતી. ટ્રિબ્યુનલે ઠેરવ્યું કે સામાવાળા નં.

૧ જરૂરી લાયકાત ધરાવતા હતા. તે હેતુ માટે કર્ણાટક સરકારની કાર્યવાહી (હુકમ નં. ઇએફ.૪૩ પીએચએન ૭૨ બેંગલોર, તારીખ: ૨૪/૨૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૪) પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો.

ટ્રિબ્યુનલના હુકમને પડકારતાં, હાઇકોર્ટ સમક્ષ એક રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી હતી જેમાં એ વલણનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળા નં. ૧ પાસે જે લાયકાત હતી તે ટી.સી.એચ. ને સમકક્ષ નહોતી પરંતુ ટી.ટી.સી. ને સમકક્ષ હતી. તારીખ ૨૪/૨૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૪ ના સરકારી હુકમનું સામાન્ય વાંચન દર્શાવે છે કે સામાવાળા નં. ૧ પાસે રહેલી લાયકાત ટી.સી.એચ. ને સમકક્ષ હતી તેવું ઠેરવીને તે દલીલ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

અપીલકર્તાઓ તરફથી વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રિબ્યુનલ અને હાઇકોર્ટ બંને તારીખ ૨૪/૨૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૪ ના સરકારી હુકમના સંદર્ભમાં ધરાવેલી લાયકાત ટી.સી.એચ. ને સમકક્ષ હતી તેવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં ગંભીર ભૂલમાં પડ્યા હતા. સદર હુકમમાં ટ્રિબ્યુનલ અથવા હાઇકોર્ટ દ્વારા નક્કી કરાયેલી રીતે પણ કોઈ સંકેત નથી.

બીજી તરફ સામાવાળા(ઓ) તરફથી વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ઉપરોક્ત હુકમનું સામાન્ય વાંચન એ સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરે છે કે સરકારી હુકમમાં દર્શાવેલા અભ્યાસક્રમોને હાઇસ્કૂલ અથવા માધ્યમિક શાળા અને તાલીમ સંસ્થાઓમાં હિન્દી શીખવવાના હેતુ માટે સમકક્ષ અભ્યાસક્રમો તરીકે ગણવાના

હતા. આમ હોવાથી, પ્રાથમિક શાળામાં નિમણૂકના હેતુ માટે તે લાયકાત લાગુ પડતી હતી.

એ નોંધવું જરૂરી છે કે વિવાદનો વિષય શું હતો તે અંગે ટ્રિબ્યુનલ ખરેખર મૂંઝવણમાં હતું. ટ્રિબ્યુનલના નીચેના અવલોકન પરથી તે સ્પષ્ટ થાય છે:

“નિર્વિવાદપણે, અરજદાર દ્વારા રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો દર્શાવે છે કે તેમણે વર્ષ ૧૯૯૦ માં એસ.એસ.એલ.સી. (એનેક્ષર – એર, ગુણપત્રક છે), વર્ષ ૧૯૯૩ માં પી.યુ.સી. (એનેક્ષર – 'એજ' ગુણપત્રક છે) અને મૈસૂર હિન્દી પ્રચાર પરિષદની હિન્દી ઉત્તમા (એનેક્ષર 'એજ' પ્રમાણપત્ર છે) પાસ કરેલ છે. અરજદારે ટી.સી.એચ. પાસ કરેલ નથી. પરંતુ તેમનો કેસ એવો છે કે કેન્દ્રીય હિન્દી શિક્ષણ મંડળ આગ્રાની હિન્દી શિક્ષણ પ્રવીણ પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થવાને કાર્ણટક સરકાર દ્વારા ટી.સી.એચ. ની સમકક્ષ માન્યતા આપવામાં આવી છે અને તેથી અરજદાર શૈક્ષણિક લાયકાતની જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરે છે. આ સંજોગોમાં એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું અરજદાર દ્વારા પાસ કરવામાં આવેલી હિન્દી શિક્ષણ પ્રવીણ પરીક્ષા શિક્ષક તાલીમ પ્રમાણપત્રને સમકક્ષ છે?”

(ભારપૂર્વક દર્શાવેલ)

હાઈકોર્ટે એવા આધાર પર કાર્યવાહી કરી જાણે કે તારીખ ૨૪/૨૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૭૪ ના સરકારી હુકમથી એ સ્થિતિ સ્પષ્ટ થઈ ગઈ હતી કે સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા ધરાવવામાં આવતી લાયકાત ટી.સી.એચ. ને સમકક્ષ

હતી. વાસ્તવમાં આવો કોઈ સંકેત નથી. કોઈ ચોક્કસ લાયકાત અન્ય લાયકાતની સમકક્ષ છે કે નહીં તે વિશેષ રૂપે દર્શાવવું પડે. તેમ કરવામાં આવ્યું નથી. અનુમાનિત નિષ્કર્ષ, તે પણ વિવાદના સ્વરૂપને સમજ્યા વિના કાઢવામાં આવેલ હોય, તે ટ્રિબ્યુનલ અને હાઈકોર્ટના નિર્ણયોને ક્ષતિગ્રસ્ત બનાવે છે. તદનુસાર તે રદબાતલ કરવામાં આવે છે.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે પરંતુ ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ કરવામાં આવતો નથી.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.